

SPACING / RAZMICANJE

naming IT war imenovati TO ratom

UČITELJ NEZNALICA I NJEGOVI KOMITETI, BILTEN BR. 14 DECEMBAR 2011.

RAT JE NEŠTO DRUGO OD OBIČNOG MIRNOG ŽIVOTA

Drugi deo

Biti radnik danas

Koncept : Pokret za slobodu i Učitelj Neznalica i njegovi komiteti
Moderatori: Milenko Srećković i Ivan Zlatić
Saradnici: Pokret za slobodu

Predlog platforme Koordinacionog odбора radničkih organizacija u Srbiji

Centralizovanost je najdominantnije obeležje privatizacije u Srbiji. Iz odlučivanja u procesu privatizacije isključeni su svi, osim vrhova političke vlasti i finansijske oligarhije. Upravo zato što se proces privatizacije već deset godina sprovodi bez

ikakve javne kontrole, u isključivom interesu moćnih pojedinaca, privreda Srbije je danas u kolapsu. Smatramo da je za decentralizaciju odlučivanja u privredi i privatizaciji neophodno uvažiti dosadašnja iskustva borbe radnika i malih akcionara u Srbiji protiv pljačke u privatizaciji, za opstanak njihovih preduzeća, imovine i radnih mesta.

– Iskustvo naših borbi protiv kršenja zakona i ugovora u privatizaciji, pokazalo je da je lokalna javnost mnogo više zainteresovana, a lokalna vlast tim više osetljiva za probleme radnika i malih akcionara u privatizaciji. Međutim, lokalna samouprava nema nikakav uticaj na odluke u procesu privatizacije, ili se njena uloga, kao i uloga radnika i malih akcionara, svodi na „pravo“ da daju neobavezujuće mišljenje. Da bi proc-

es privatizacije ubuduće imao minimum demokratičnosti, neophodno je da se odgovornost za imovinu Republike Srbije u preostalim neprivatizovanim preduzećima oduzme od Agencije za privatizaciju i poveri lokalnim samoupravama, kao i da se gradovima i opštinama obezbede kapaciteti za izvršenje ovih nadležnosti, odnosno da im centralna vlast ne stvara prepreke, kako se ne bi desilo da lokalne samouprave umesto stvarnih ovlašćenja u privatizaciji zapravo dobiju samo gomilu problema sa kojima ne mogu da izađu na kraj.

– Još uvek postoji veliki broj preduzeća u Srbiji koja nisu privatizovana, kao i onih u kojima su ugovori o privatizaciji raskinuti, a koja imaju perspektivu. Ukoliko se njihova privatizacija nastavi po dosadašnjem modelu, šanse za opstanak su im onoliko dobre ko-

liko se poklope sa interesima priljavog novca, špekulanata, uvozničkog lobija, i sličnih struktura koje čine „ekonomsku elitu“ u Srbiji. Drugim rečima, šanse su im gotovo nikakve. O tome svedoče stotine preduzeća koja su početkom ovog veka ušle u tranziciju kao ozbiljna industrija, a danas su u stečaju, iz samo jednog razloga – jer su prodana priljavom („Srbolek“, „Sinvoz“) ili spekulativnom kapitalu („Sever“). Da bi se sprečio nestanak onoga što je ostalo od privrede u Srbiji, neophodno je da se, tamo gde za to postoji interesovanje, a naročito u preduzećima gde je zahvaljujući borbi radnika i malih akcionara raskinut ugovor o privatizaciji sa nesvesnim vlasnicima, primeni model besplatne podele kontrolnog paketa akcija za zaposlenima. Podsećamo javnost na pozitivno iskustvo „Jugoremedije“,

gde su radnici i mali akcionari tri godine vodili upornu borbu protiv korupcije u privatizaciji. Sud je 2007. godine utvrdio da su u pravu i raskinuo ugovor o privatizaciji. Zahvaljujući činjenici da je „Jugoremedija“ privatizovana po zakonu koji je zaposlenima i penzionerima omogućio većinsko vlasništvo, mali akcionari ove kompanije bili su u prilici da, nakon što su dokazali istinu, preuzmu kontrolu nad upravljanjem i sami otklone miltonsku štetu koju su

„Jugoremediji“ naneli država i krupni kapital. „Jugoremedija“ svedoči da je kontrola zaposlenih i penzionera nad preduzećem realna šansa da se ono izbori za opstanak.

– „Kiparski novac“ je jedan od najvećih generatora propadanja privrede u Srbiji. Ogromne količine novca sa offshore računima i danas su pretežni deo sredstava koja se „investiraju“ u privredu Srbije. Naravno, ne radi samo o novcu „bivšeg režima“, već se preko

kiparskih računa sada pere i novac iz privatizacione pljačke (do javnosti je stigao slučaj „Beograd filma“, koji svakako nije izuzetak). Stroga kontrola porekla kapitala koji se investira u privredu u Srbiji je prvi neophodan korak da se preseče „zadok spojnih sudova“ koji već dvadeset godina vlada našom zemljom – da nas napre pokradu, ostave bez posla i imovine, a da zatim našim opljačkanim novcem „otvaraju nova radna mesta“.

Naravno, drugi neophodan korak je sankcionisanje pljačke i obeštećenje opljačkanih.

– Pre više od pet meseci Evropska unija je naložila vlastima u Srbiji da preispitaju 24 slučaja privatizacije u Srbiji u kojima postoje sumnje na korupciju. Među slučajevima koji su pobudili pažnju Brisela nalaze se i ona čiji su radnici i mali akcionari potpisnici ove platforme: „Jugoremedija“, „Sinvoz“, „Srbo-

lek" i „Prosveta“. Pet meseci nakon naloga iz Brisela, situacija u našim preduzećima još je gora nego što je bila, a jedno od retkih preduzeća koje još uvek radi, zahvaljujući činjenici da upravu kontroliraju mali akcionari, je zrenjaninska „Jugoremedija“. Zbog toga se poslednjih meseci pojačavaju policijski pritisci i medijska haka protiv uprave „Jugoremedije“, jer vlast koja je napravila katastrofalne greške srlajući u privatizaciju, sada želi da uništi dokaz da je moguće utvrditi istinu o pljački i ispraviti greške vlasti. Koordinacioni odbor radničkih organizacija u Srbiji će tražiti podršku Evropske unije da se zaštići ono što je postignuto u „Jugoremediji“ i da se ovo pozitivno iskustvo primeni i u drugim preduzećima koja još uvek nisu nestala u dvadesetogodišnjoj pljački.

– Urušavanje privrede u Srbiji dovelo je do potpune degradacije radničkih prava. Stalni radni odnos danas je privilegija, a pretežni deo radnika spada u najranjiviju grupu privremeno angažovanih. Ipak, naši zakonodavci u ovoj oblasti ignorišu stvaran život. Radnici koji nisu u stalnom radnom odnosu, u Srbiji se ne računaju prilikom utvrđivanja reprezentativnosti sindikalnih organizacija, što dovodi do toga da organizacija u koju su učlanjeni ne može da ih zaštiti. Drugim rečima, i oni privremeno angažovani radnici koji se usude da se učlane u sindikat, time samo ulaze u rizik da se zbog sindikalnog angažovanja zamere poslodavcu i ostanu bez posla. Zbog toga Koordinacioni odbor radničkih organizacija

u Srbiji podržava inicijativu Sindikata novinara Srbije i zaposlenih u medijima da se propisi izmene tako da radnici koji nisu u stalnom radnom odnosu imaju jednako pravo na sindikalno predstavljanje.

– Centralizacija procesa privatizacije u Srbiji predstavlja odjek ukupne centralizacije političkog života u Srbiji. Političke partije koje se poslednjih dvadeset godina smenjuju na vlasti, pretvorile su se u klike koje imaju potpuni monopol na političko delovanje i potpunu kontrolu nad institucijama. Uviđajući značaj decentralizacije političkog sistema, Koordinacioni odbor radničkih organizacija u Srbiji podržava inicijativu Stalne konferencije gradova i opština u Srbiji za izmenu izbornog zakona tako što će se odbornici u lokalnim parlamentima birati po većinskom sistemu. Realizacija ove inicijative bila bi prvi korak u razbijanju političkog monopola i partokratije u Srbiji.

U Beogradu, 26. novembra 2011,
za Koordinacioni odbor radničkih organizacija,
Pokret za slobodu

Pokret za slobodu je organizacija koja već godinama radi na lokalnom i internacionalnom povezivanju radničkih i seljačkih borbi. Nedavno objavljene knjige Deindustrijalizacija i radnički otpor (2011) i Zemlja i sindikat (2011) sumiraju višegodišnje aktivnosti Pokreta za slobodu na stvaranju radničko-seljačkog pokreta i pribavljanju međunarodne podrške konkretnim lokalnim borbama.

Pokret je inicirao osnivanje Koordinacionog odbora radničkih protesta koji na ravnopravnim osnovama povezuje radničke grupe i štrajkačke odbore radi zajedničkog nastupanja u borbi za očuvanje preduzeća i radnih mesta. Pokret za slobodu je deo međunarodnog samooorganizovanog seljačkog pokreta. Internet adresa Pokreta je www.pokret.net

Studenti/kinje protiv Bolonje

Moderatori: Arandel Bojanović, Jelena Veljić
Saradnici: Odrbani Filozofski i Odrbani Filološki

Serija od četiri tribine na temu visokog obrazovanja pokrenut je pitanja koja se tiču presekla stanja u kojem se nalazi pre svega univerzitet u Srbiji danas. Temu su bile au-

tonomija univerziteta, kvaliteta i svrha obrazovanja, formalno obrazovanje ili samoobrazovanje, finansiranje sistema visokog obrazovanja. Osnovna ideja je bila da se omogući studentima i zainteresovanoj javnosti da uzmu neposredno učešće u diskusiji zajedno sa akademskim radnicima i predstavnicima države, te brojnim drugim obrazovnim inicijativama koje operišu van formalnog sistema obrazovanja. Ostvarenje ovog cilja dodatno su pojačale okolnosti u kojima su se ove tribine odvijale, a što se nije moglo predvideti kada su prethodno osmišljavane. Naime, reč je o studentskim blokadama Filološkog i Filozofskog fakulteta u Beogradu. Tokom samih tribina mapirane su brojne manjkavosti tekuće Bolonjske reforme sistema visokog obrazovanja na osnovu studentskog iskustva, ali bilo je kritike ove reforme uopšte od

strane svih stajkholdera. Međutim, postojalo je nekoliko tema koje su se na ovaj ili neki drugi način javljale na svakom od ovih događaja. Upućene su brojne kritike načina finansiranja sistema visokog obrazovanja – počevši od nedovoljnih izdavanja države (manje od 1% državnog budžeta predstavljaju izdavanja za visoko obrazovanje), podzakonskih akata koji, omogućavaju nastavnicima da iz sopstvenih prihoda visokoškolske ustanove (uglavnom školarina) uvećavaju svoje zarade, do netransparentnosti trošenja sredstava u okviru samog fakulteta/univerziteta ili visoke škole strukovnih studija. Kritikovane je i model donošenja odluka u okviru visokoškolskih ustanova uopšte, a posebno zbog toga što efektivno isključuje studente iz ovog procesa. Naime, uprkos postojanju studentskih predstavničkih tela, studenti su isključeni iz procesa odlučivanja, što zbog manjinske zastupljenosti studenata u telima i or-

ganima visokoškolske ustanove, što zbog sistemske nemoći i, s tim u vezi, podložnosti korupciji samih studentskih predstavničkih tela. Svi učesnici deleći ove opservacije, izjasnili su se da je ovakvo stanje stvari neodrživo i da se mora menjati, jer izaziva nepoželjne socijalne i moralne posledice u trenutnim društvenim okolnostima. U tom smislu, bez obzira na to kakav će konkretan oblik potrebne reforme imati, uključivanje celokupne društvene zajednice u njihovo formulisane je od presudne važnosti.

Umetnost je publika

Koncept: Učitelj Neznalica u saradnji sa Milicom Tomić
Moderatorica: Milica Tomić

U skladu sa konceptom projekta Razmicanje – Imenovati TO ratom, serija diskusija. Umetnost je publika zamišljena je kao kritičko razmatranje projekta kao umetničkog rada u

kontekstu Oktobarskog salona. U zadatim okvirima, diskutovana je struktura beogradske umetničke scene, mesto Oktobarskog salona unutar nje, aktuelna umetnička produkcija i njen odnos prema društvu. Ova serija diskusija uspeła je da materijalizuje teme koje su planirane, a posebno pitanja moći i odgovornosti. Tokom diskusija, na videlo je išlo prebacivanje odgovornosti između nimenovanih pozicija moći koje kao da regulišu događaje dok se istovremeno koriste tom moći u produkciji istog događaja. Bilo da je u pitanju trougao Grad (nevidljivi element)-Kulturni centar Beograda-kuratori – u slučaju Oktobarskog salona, Uprava fakulteta (u uniformirani portira)-studenti-umetnici – u slučaju diskusija na fakultetu ili Svet umetnosti (očigledni adresat)-umetnici-marginalizovane grupe ili žrtve, u slučaju angažovane umetnosti, bilo je očigledno da ni umetnici ni radnici u kulturni ni funkcioneri institucionalne

umetničke scene ne žele da priznaju sopstvene pozicije moći i preuzmu odgovornost za njih. Imajući to u vidu, na različite načine problematizovana je i odgovornost umetnosti prema društvu – da li se umetnička podrška studentskim blokadama svodi na sofisticirani marketing? S obzirom na mali broj posetilaca, ko je adresat Oktobarskog salona – da li je u pitanju umetnost za umetnike ili odabranu elitu i šta bi angažovana umetnost značila u tom kontekstu? Koja vrsta razmene je izvedena između „marginalizovanih grupa“ i umetnika kao privilegovane elite i šta se sa ovom razmenom dešava kada se ona izmesti i prevede u razmenu između umetnika i sveta umetnosti? Kako da umetnik stavi sebe u poziciju adresata društva u okviru procesa zajedničkog samoobrazovanja? Ovo pitanje ostaje otvoreni proces u kome bi umetnik svoju umetničku praksu iskuiso na sopstvenoj koži.

saradnici:

donatori i partneri:

Srpski ratni veterani
Odrbani Filozofski
Odrbani Filološki

Izdavač: Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Producent: Centar za kulturnu dekontaminaciju
Izvršni urednik, dizajn i prelom: Matija Medenica
Štampa: Fotokopirnica „Student“